

мають переважно імпліцитний характер, що унеможливило їх безпосереднє перетворення на декларативні знання. З погляду оцінювання для нас суттєвим є той факт, що, на відміну від декларативних знань, процедурні знання неможливо верифікувати як правильні або помилкові. Процедурні знання можна оцінювати тільки за результатами діяльності (за ознакою ступеня відповідності кінцевого продукту цілям діяльності), тобто успішності/неуспішності застосування обраного алгоритму. Отже, безпосереднє застосування тестових технологій у їх традиційному вигляді (зокрема, завдань з вибором відповіді) не може дати об'єктивної картини щодо формування продуктивних способів поведінки людини у проблемній ситуації та, відповідно, рівня її компетентності. Наразі компетентність ми розглядаємо як прийняття правильного рішення щодо вибору системи дій, які дають змогу досягнути встановленої мети діяльності (продуктивної поведінки у фрагменті предметної галузі, що вивчається). Під час виконання навчального дослідження із застосуванням комп'ютерно орієнтованих засобів навчальної діяльності проблема доповнюється необхідністю врахування рівня інформатичної компетентності суб'єкта навчання. Для безпосереднього застосування окреслених тестових технологій з метою оцінювання результативності навчальної діяльності (або рівня навчальних досягнень) потрібен проміжний етап, на якому відбувається вербалізація процедурного знання (вербалізація системи дій/алгоритмів, сформованих у суб'єкта навчальної діяльності). Водночас, як показує досвід, вербалізація процедурного знання має бути здійснена учнем самостійно (за мінімального втручання вчителя). Отже, пропонується триетапна методика застосування тестових технологій для оцінювання рівня сформованості дослідницьких компетенцій старшокласників у комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі з урахуванням рівня «комп'ютерної грамотності» і ступеня оволодіння апаратно-програмним комплексом.

ТЕСТ ЗАГАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ЗАСІБ ОЦІНЮВАННЯ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ДО НАВЧАННЯ

О. І. Ляшенко, д-р пед. наук

Запровадження компетентнісного підходу до навчання як основи сучасної парадигми освіти вимагає переосмислення суті оцінювання результатів навчальної діяльності учнів. За умов компетентнісного підходу до оцінювання учнів воно характеризується трьома вимірами:

- *знаннєвим*, за допомогою якого з'ясовують рівень володіння учнями понятійною системою в певній галузі знань, з певного предмета;

- *діяльнiсним*, який виявляє здатність учнів застосовувати здобуті знання і вміння в пізнавальній практиці, виконувати завдання і розв'язувати задачі в стандартних і нестандартних ситуаціях;

- *ціннісним*, який відображає ставлення учня до реальної задачної ситуації в процесі розв'язування життєвих, практико-орієнтованих завдань.

За таких умов у контексті формування ключових компетентностей варто говорити про загальну навчальну компетентність учнів, якої вони набувають у процесі навчання різних предметів. Її слід розуміти ширше, ніж одну з ключових компетентностей – уміння вчитися, а саме як здатність набувати і вдосконалювати власну систему знань (особистісне знання) в результаті активної життєдіяльності впродовж життя, сприймати і генерувати нові ідеї та здійснювати продуктивну діяльність у процесі розв'язування особистісно і суспільно значущих проблем (інноваційний тип мислення), спроможність приймати адекватні рішення і брати на себе відповідальність за їх реалізацію (інноваційний менеджмент). Для випускників шкіл вона відображається зокрема їхньою готовністю продовжувати навчання у вищих навчальних закладах.

Слід зауважити, що більшість складників загальної навчальної компетентності є латентними характеристиками особистості, які не піддаються безпосереднім вимірюванням, тому оцінювати їх можна лише за вторинними, імпліцитними проявами. У цьому полягає складність створення тестів загальної навчальної компетентності (далі – ТЗНК), які за своїми психометричними характеристиками надавали б можливість диференціювати учнів за потенційною здатністю до навчання.

Більшість дослідників, ґрунтуючись на сучасних моделях множинного інтелекту (Гарднер Г., Стернберг Р.), стверджують, що загальну навчальну компетентність переважно визначають такі здібності: здатність використовувати мову для ефективних комунікацій (вербально-комунікативний компонент) і здатність до аналізу реальних життєвих проблем та розв'язування їх математичними методами (логіко-математичний компонент). Саме тому ТЗНК доцільно формувати на основі цих двох складників.